

3 – Mijn rechten tijdens het proces

Waar wordt het proces gevoerd?

- Minder ernstige feiten (overtredingen met een boete van 1 tot 25 euro (overtredingen van het veldwetboek, enz.) en alle verkeersovertredingen (ook met dodelijke afloop) worden behandeld door de politierechtbank;
- Wanbedrijven of gecorrectionaliseerde misdaden (waarvoor meteen al verzachtende omstandigheden konden worden aangevoerd) worden behandeld door de correctionele rechtbank;
- De meest ernstige misdrijven (waarvoor men geen verzachtende omstandigheden kan of wil aanvoeren) worden behandeld door het hof van assisen.

Is het proces openbaar?

Het proces is in beginsel openbaar en vindt plaats in een zaal die voor iedereen (belangstellenden, journalisten) toegankelijk is, behalve wanneer dit om veiligheidsredenen niet mogelijk is.

Wanneer u verdachte bent in een zedenzaak, kan het slachtoffer de rechtbank verzoeken om een zitting achter gesloten deuren; dat houdt in dat alleen de personen die bij het proces betrokken zijn toegang hebben tot de zittingszaal.

Wanneer er sprake is van de internering van een delinquent die vanwege geestesstoornis niet verantwoordelijk is voor zijn handelingen, kan deze verzoeken om een zitting achter gesloten deuren. Het openbaar ministerie kan zich hiertegen verzetten. Tot internering kan worden beslist indien de betrokkene:

1° een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd die de fysieke of psychische integriteit van derden aantast of bedreigt; en

2° op het ogenblik van de beslissing aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast; en

3° bij wie het gevaar bestaat dat hij als gevolg van zijn geestesstoornis, eventueel in samenhang met andere risicofactoren, opnieuw feiten zoals bedoeld in 1° zal plegen.

Wie doet uitspraak over de zaak?

Bij de politierechtbank of de correctionele rechtbank gebeurt dat door beroepsrechters. Bij het hof van assisen doen echter uitsluitend 12 juryleden uitspraak over de vraag of de verdachte schuldig is. Samen met drie rechters doen zij vervolgens uitspraak over de op te leggen straf.

Kunnen de tenlastelegging of de vorderingen tijdens het proces worden veranderd?

De ten laste gelegde feiten kunnen door het parket en door de rechter verschillend worden beoordeeld. Wanneer u bijvoorbeeld een autoruit hebt gebroken, kan het zijn dat het parket u vervolgt voor poging tot diefstal, terwijl u in werkelijkheid alleen de intentie had de ruit te breken. De rechter kan dit anders benoemen en van mening zijn dat er sprake is van beschadiging. U moet hier echter wel op worden gewezen, zodat u zich op deze nieuwe grondslag kunt verdedigen.

Wat gebeurt er als ik tijdens het proces verklaar schuldig te zijn aan alle of een deel van de ten laste gelegde feiten /beschuldigingen?

De straf zal niet van rechtswege verminderd worden.

Wat zijn mijn rechten tijdens het proces?

Moet ik bij het proces aanwezig zijn? Is het nodig dat ik bij het gehele proces aanwezig ben?

U kunt zich altijd laten vertegenwoordigen door een advocaat. In uitzonderlijke gevallen kan de rechtbank besluiten dat u in persoon moet verschijnen. Dit moet de rechtbank u dan meedelen door middel van een beschikking die u voorafgaand aan de zitting moet ontvangen.

Kan het proces zonder mij plaatsvinden?

Wanneer u niet aanwezig bent en evenmin vertegenwoordigd bent door een advocaat om te reageren op de beschuldigingen, vindt het proces zonder u plaats en zult u bij verstek worden veroordeeld.

Als ik in een andere lidstaat woon, kan ik dan via een videoverbinding deelnemen?

Nee.

Word ik bijgestaan door een tolk als ik de taal van de rechter niet begrijp?

Ja.

Moet ik een advocaat hebben?

Nee, behalve bij het hof van assisen.

Wordt mij een advocaat toegewezen?

In bepaalde gevallen wel (zie [informatieblad 1](#)).

Mag ik van advocaat wisselen?

Ja.

Mag ik tijdens het proces het woord voeren?

Ja.

Is het noodzakelijk dat ik tijdens het proces spreek?

Dat is niet verplicht.

Wat zijn de gevolgen als ik tijdens het proces niet de waarheid spreek?

U hoeft zichzelf niet te beschuldigen, en u mag uw verdedigingsstrategie opzetten zoals u dat wilt. Dat betekent dat u ook het recht hebt te zwijgen.

Welke rechten heb ik met betrekking tot het bewijs dat tegen mij wordt aangevoerd?

Kan ik het tegen mij aangevoerde bewijs aanvechten?

Ja.

Hoe?

Door de nietigheid van het verzamelde bewijsmateriaal aan te voeren, door ander bewijsmateriaal over te leggen of door tijdens de zitting aan de rechter te vragen om andere onderzoekshandelingen te laten uitvoeren.

Waarom?

Om de onregelmatigheid van de procedure of de onwaarschijnlijkheid van de beschuldiging aan te tonen.

Kan ik tegenbewijs aanvoeren?

U kunt alle soorten documenten overleggen, om een contra-expertise verzoeken, een nieuwe getuige laten horen, enz.

Mag ik gebruik maken van een privédetective om bewijs in mijn voordeel te verkrijgen?

Ja.

Zijn dergelijke bewijzen ontvankelijk?

Ja.

Mag ik getuigen vragen om te spreken in mijn voordeel?

Ja.

Mogen mijn advocaat of ik vragen stellen aan de andere getuigen in de zaak?

Ja, door tussenkomst van de politie of de rechter.

Mogen mijn advocaat of ik hun verklaringen aanvechten?

Ja.

Wordt er rekening gehouden met mijn strafblad?

Ja.

- Met welke gegevens?

Bepaalde veroordelingen uit het verleden.

- Op welke wijze? Op welk moment?

Deze gegevens kunnen ertoe leiden dat de hoogte van de straf wordt verhoogt.

- Wordt er rekening gehouden met eerdere veroordelingen in een andere lidstaat?

Ja, daarmee wordt rekening worden gehouden op dezelfde wijze als met veroordelingen in de desbetreffende lidstaat.

Wat gebeurt er aan het eind van het proces?

Wat zijn de mogelijke uitkomsten van het proces?

- Niet-ontvankelijkverklaring van de vervolging, wanneer een belangrijke rechtsregel niet is nageleefd. Een nieuw proces blijft dan wel mogelijk;
- Vrijspraak, wanneer er onvoldoende bewijs is om uw schuld zonder gerede twijfel aan te tonen;
- Veroordeling.

In het geval van een veroordeling heeft de rechter vijf mogelijkheden, waaruit hij een keuze kan maken aan de hand van de aard van de strafbare feiten en uw gerechtelijk verleden:

- gevangenisstraf;
- straf onder elektronisch toezicht;
- werkstraf: binnen de termijn van een jaar onbetaald werk voor de gemeenschap verrichten op straffe van de uitvoering van een door de rechter bepaalde vervangende gevangenisstraf en/ of een geldboete;
- autonome probatiestraf: het gaat om de verplichting zich aan bijzondere voorwaarden te moeten houden gedurende een periode van minstens zes maanden en hoogstens twee jaar;
- geldboete;
- opschorting van de tenuitvoerlegging van de veroordeling of opschorting van de uitspraak, al dan niet met proefvoorwaarden (geen strafbare feiten meer begaan, scholing volgen, niet meer op bepaalde plekken komen, enz.) voor een periode van een tot vijf jaar;
- loutere schuldigverklaring, zonder oplegging van een sanctie.

Welke rol speelt het slachtoffer in het proces?

Het slachtoffer kan zich uitspreken over de feiten die op hem of haar betrekking hebben en verzoeken om een financiële vergoeding, indien het zich burgerlijke partij heeft gesteld.

Hoe?

Wanneer?

Het slachtoffer kan zichzelf of via een advocaat burgerlijke partij stellen door middel van een eenvoudige verklaring op de zitting.

Het slachtoffer kan zich wel niet voor het eerst burgerlijke partij stellen als de zaak al in behandeling is in hoger beroep.

Zie voor meer informatie de informatiebladen over de [rechten van slachtoffers](#).

Links

[Adressen van de gerechten](#)

[Website van het ministerie van Justitie](#)

[Adressen van de gevangenen](#)

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Laatste update: 22/08/2017